www.svoboda-news.com

APR 17 1922

Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 87. — Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 15. цвітня, 1922. — VOL. XXX. — No. 87. — Jersey City, N. J., Saturday, April 15, 1922. — THREE CENTS

АКЦІЯ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ СТРАЙКУ СЕРЕД НЕЗОРГАНІЗОВАНИХ МАЙНЕРІВ ПОСТУПАЄ

БЕКЛІ, Вест Верджінія, 13. цвітня. — Воєнний фронт в боротьбі межи майнерською юнією та властителями копалень вугля пересунувся вже в гористі околиці повіту Ролей. Хоч покищо робота юнійних організаторів натрафляє на великі трудности в судовій заборони організувати робітників, все таки навіть представники підприємців признають, що боротьба лиш що почалася.

Що навіть в сій околиці незорганізованого майнерства страйк дається відчувати; видно з розрахунку копалень мягкого вугля, після котрого продукція (добуванє) вугля спала за послідний тиждень о 50 процент (на половину).

ВЖЕ ПОЧИНАЮТЬ ВИКИДАТИ МАЙНЕРІВ З КОМПАНІЙНИХ ДОМІВ

Положенне в цілій сій околиці дуже напружене. Тисячі майнерів збирається щоденно на площі перед судом, ждучи, як вони самі кажуть, на суд, поки він знесе власну заборону. Хоч зброї не видно, все таки поліційні власти припускають, що сі верховинці добре узброєні. Серед них панує велике обуреннє на вуглеві компанії за те, що вони недавно почали викидати страйкуючих майнерів з компанійних домів та відтинати кредит їм по компанійних склепах.

ВЛАСТИТЕЛІ ПЕРЕЧУТЬ ВІСТКАМ ПРО ВИКИДАННЄ

ВАШИНҐТОН, 13. цвітня. — Вуглеві властителі з Кентакі та Тенесі внесли до департаменту праці заяву, що подані юнійними представителями жалоби за викиданнє страйкуючих майнерів з компанійних домів неправдиві.

Властителі копалень вугля в Вест Верджінії до запереченя не прилучилися.

ПОСЛІДНА ПЕРЕДСТРАЙКОВА ВИПЛАТА

ВИЛКЕС-БАРЕ, ПА., 13. цвітня. — Копальні твердого вугля виплачують послідну передстрайкову виплату майнерам. Виплату доконують під тяжкою збройною охороною. Великі сили поліції та приватних сторожів перемінюють місця виплат у правдиві арсенали.

БОРОТЬБИ ЗА „ОДНУ ВЕЛИКУ ЮНІЮ"

ЛОРЕНС, Месечузетс, 13. цвітня. — Цілий страйковий текстильний округ все ще занятий не тільки страйком, як боротьбою межи двома юніями, а властиво двома системами юній: трейд юніями, з одного боку, та рухом за „одною великою юнією", з другого.

Провідник нового руху загрозив юнії тканяних робітників, що досі організувала страйк в сій околиці, Юнайтид Текстил Веркерс оф Америка, що він почне незадовго пікетувати сю юнію. Провідники текстильної юнії заявили; що вони проти сеї погрози не будуть робити нічого так довго, поки пікетованнє дійсно не почнеться. Коли пікети вже будуть уставлені, тоді юнія буде старатися судовою дорогою їх усунути.

ЗНАМЕННА ПРОКЛЯМАЦІЯ МЕЙОРА МІСТА

Мейор міста Лоренс Деніел Мегоні видав з приводу Великої Пятниці публичну проклямацію, заряджуючу завішенне роботи з приводу свята. В своїй проклямації каже він межи иншим:

„Просім Господа, щоби він поміг роботодавцям прийти до переконання, що робітники заслугують на свою плату та що вони мають право до справедливої та належитої участи в надгороді зі свого прориcлу.

„А робітники повинні зрозуміти, що лад та мир є сущною частю наших свобід та що мирні, спокійні способи надаються багато ліпше до скристалізовання на їх користь публичної опінії ,котра остаточно є найвисшим суддею в усіх публичних непорозуміннях."

ЩЕ ОДНА ДЕМОНСТРАЦІЯ В СТЕЙТОВІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ

ПРОВІДЕНС, Ровд Айленд, 13. цвітня. — Тканині страйкарі з долини Блекстон, в силі двох тисяч люда, прийшли нині до стейтової леґіслятури, щоби задемонструвати своє домаганнє ухвалення закона про 48-годинний тиждень праці.

Демонстрантів не впустили до салі нарад сенату, котрий тимчасом рішив значною більшостю голосів не брати законопроекта на денний порядок.

ДЕМОНСТРАЦІЯ В КОНҐРЕСІ ЗА ЛІҐОЮ НАРОДІВ

ВАШИНҐТОН, 13. цвітня. — Старання демократичних політиків зробити справу Ліґи Народів питанням бікучої політики при слідуючих федеральних виборах довело до довшої дебати над Ліґою в сенаті.

Кількох сенаторів, противлячихся Ліґі, виступило з довшими промовами проти неї, на що демократичні сенатори відповіли критикою недавно ратифікованого договору про обмеженя зоружень на морю. Коли межи иншими прихильниками Ліґи виступив з промовою сенатор Кінґ з Юти і заявив, що остаточно й Злучені Держави рішуться приступити до Ліґи Народів, публика, зібрана на ґалерії, зробила гучну демонстрацію за Ліґою. Предсідателеви сенату, віцепрезидентови Злучених Держав Кулиджови, вдалося лише з трудом успокоїти демонструючу ґалерію.

НА ВЕЛИКДЕНЬ.

ПАМЯТАЙТЕ ПРО ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

СКЛИКУЙТЕ ЗБОРИ, НАРАДИ І СХОДИНИ ДЛЯ ДОКІНЧЕННЯ ПОЗИЧКИ І ДЛЯ ВИСИЛКИ ПРОТЕСТУ ДО КОНФЕРЕНЦІЇ В ҐЕНУЇ ПРОТИ ПРОДОВЖУВАННЯ ПОЛЬСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ СХІДНІЙ ҐАЛИЧИНІ!

До всіх Відділів і Членів та Членкинь Українського Народного Союза в Злучених Державах.

Складаючи желання з нагоди свята Воскресення Христового, Головний Уряд У. Н. Союза вважає своїм милим обовязком також зложити всім Відділам і Членам та Членкиням У. Н. Союза, признаннє, що у великій мірі їх заходом, працею і грошем Позичка правного народного українського Правительства Галичини зближається до успішного завінчення. — а рівночасно ще й отсим разом у день Воскресення звертається до них з покликом, щоби тепер у свята і зараз по святах доложили ще більше заходів, праці і гроша, аби Позичка як найскорше була довершена.

Джерзи Сити, Н. Дж., 14. цвітня, 1922.

ЗА ГОЛОВНУ УПРАВУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА:

Семен Ядловський, голова; Іван Каштанюк, рек. секретар;
Роман Слободян, фін. секретар; Василь Левчик, касієр.

ДИПЛЬОМАТИЧНЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ (ҐАЛИЦЬКОЇ) НАРОДНОЇ РЕПУБЛИКИ В АМЕРИЦІ.

Відділ II. — Ч. 1254

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ.

Подається до загального відома, що збірка на розписану на Америку стотисячну Позичку Національної Оборони буде переводитися згідно з рішеннєм Президента Української Національної Ради Галицької Републики та зарядженнєм Уповновласненого для Справ Закордонних з дня 5. грудня, 1921. Ч. 1636-21. до дня 25. мая. 1922. року.

Передаючи Світлим Управам Українських Організацій та всьому Шановному Українському Громадянству в Америці від імени правительства щирий привіт та глибоку подяку за всі труди і жертви, які вони поносять в обороні рідної землі, прошу ще доложити всіх можливих зусиль, щоби дати тепер нашому Правительству більшу як колинебудь політичну і фінансову допомогу, бо якраз такої під теперішню хвилю воно найбільше потребує.

Вашинґтон, Д. К., дня 15. квітня, 1922. р.

ЗА ПРЕДСТАВНИЦТВО ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ ҐАЛИЦЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕПУБЛИКИ В АМЕРИЦІ:

ДР ЛУКА МИШУҐА.

ЗЕЛІЗНИЧІ РОБІТНИКИ ПРОТИ ЗНИЖУВАННЯ ЇХ ЗАРІБКУ.

Перед Зелізничою Радою Злучених Держав в Шікаґо зявилася делеґація зелізничих юній і предложила свій меморіял в справі домаганя зниженя їх заплати зелізничих робітників, предложеного цілим рядом американських зелізничих підприємств.

Меморіял виказує, кілько гроша потреба на удержанне робітничої родини на відповідній життєвій стопі, і заявляє, що публичний інтерес вимагає, аби робітники діставали такий заробок. Меморіял доказує, що дальше обнижуванне зарібку зелізничих робітників неможливе, бо воно позбавить робітників богато річий, які робітничі родини уважають конечно потрібними для життя. Каже меморіял, що теперішнє безробіттє зробило те, що подекуди вже починають дивитися на безробітного чоловіка як на мірило робітничого добробуту.

ПРОБУЄ ПЕРЕБІГТИ 250 МИЛЬ.

В понеділок о годині 11-ій рано вибрався з Ню Йорку один Самуель Джансон, котрого називають „Людською льокомотивою", щоби перебігти до Бостону (всего 250 миль) за 50 годин. Так він був заложився був з одним Нюйорчанином за 5,000 долярів. Рівночасно з ним виїхав автомобіль, на котрому сидить той, що з ним заложився, та суді закладу. По цілоденнім та цілоніч нім бігу Джансон прибув до Ню Лондон в стейті Конектикат, стративши за добу бігу 12 фунтів ваги. Він почувся здоров і був певний, що виграє заклад.

„АМЕРИКА ПРИСТУПИТЬ НЕЗАДОВГО ДО ЛІҐИ НАРОДІВ".

ВАШИНҐТОН, 11. цвітня. — Сенатор Бора заявив нині на повнім зібраню сенату, що справа приступленя Злучених Держав до Ліґи Народів перестала вже бути партійною ріжницею, що й секретар Гюз і президент Гардинґ є за приступленнєм Злучених Держав до Ліґи і що не довго вже треба ждати, поки се дійсно наступить.

НЕБЕЗПЕЧНА ЇЗДА ПЯНОЇ АКТОРКИ

Нюйорська поліція арештувала оногді за неуважну їду панну Гелен Нірі Меклоскі, котра каже, що вона є акторкою в театрі рухомих образків. Поліція арештувала її під закидом, що вона в пяному стані їхала автомобілем найлюднійшими улицями Ню Йорку. Задержана полісиєном, вона мала розпустити до нього язик. Суддя полициив акторку під опікою її адвоката і приказав її зявитися на розправу за тиждень.

КАПІТАЛ МАРКСА В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.

Соціялістичне видавництво „Знаття — то сила" в Берліні готовить видання „Капіталу" Маркса в українському переводі. Праця посувається скоро. Перекладають М. Порш і О. Соболів.

ДО ВІДОМА НАШИХ ЧИТАЧІВ.

З нагоди Великодних свят „Свобода" не вийде в понеділок, дня 17. с. м.

АРБАКЕЛ УВІЛЬНЕНИЙ.

Трета вже лава присяжних суддів, що судила відомого актора рухомих образків Росков Арбакла, обжалованого за причиненнє смерти акторки Верджінії Рапе, увільнила його по короткій нараді. Дві перші лави присяжних суддів не дійшли були до згідного оречення. Трета розправа проти комічного актора почалася ще 6. марта і покінчилася аж 12. цвітня. На ній переслухано понад 60 свідків.

Знакомі Арбакла кажуть, що він відніс побіду в суді, але вона обійшлася йому дуже дорого: він стратив на свою оборону майже ввесь свій маєток, зароблений на своїй комедіях, а виносячий близько міліона долярів. Від часу його скандалу театри рухомих образків по всіх Злучених Державах перестали виставляти образки, в котрих грав Арбакел. Тепер кажуть, що сі образки показують наново.

БАТЬКО НЕ ХОЧЕ ВИЗВОЛИТИ СИНА З ТЮРМИ.

Нюйорська поліція арештувала одного Натана Креймера, 19-літного сина богатого інженера, за те, що він підробив підпис батька на двох чеках на суму 300 долярів. Суддя визначив на нього запоруку в сумі двох тисячів долярів, але батько відмовився зложити бажану кавцію, заявляючи, що він лишещо недавно визволив сина з подібного клопоту сумою 5 тисяч долярів і не думає робити свого вдруге. Він сказав: „Най посидить в арешті. Се його навчить розуму".

ГОЛОДОВА СМЕРТЬ ГРОЗИТЬ 7 МІЛЮНАМ НАСЕЛЕННЯ НА УКРАЇНІ ЩЕ ПЕРЕД СЬОГОРІЧНИМ ЖНИВОМ

МАЙЖЕ ЦІЛА УКРАЇНА В ОБІЙМАХ ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 13. цвітня. — Капітан Квізлинґ, представник Міжнародньої Запомогової Організації, якої головою є звісний норвеський відкривець др. Фрідтйоф Нансен, прислав до сеї організації звідомленнє про свої розслідні над голодовим становищем в Росії і на Україні, в якому пише, що коли се становище тепер не зміниться так до жнив вимре на Україні з голоду 6 до 7 міліонів населення.

Капітан Квізлинґ обчисляє, що дня 1. мая с. р. буде вмираючих з голоду в Одесі й околиці пів міліона, а по одному міліонови в отсих українських землях: Миколаївській, Катеринославській, Донецькій, Харківській, Кременчуській і Полтавській.

ЗАМІТКА. — Сталось те, чого Українці боялись. Московські большевики вивезли хліб з України і тепер вже не пишеться про голод на Надволжі, а натомісць приходять вісти про нечуваду голодничу майже на цілій Україні, яка ГРОЗИТЬ ЗАГИБЛЮ ЧЕТВЕРТІЙ ЧАСТИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ.

Се розпучливе становище українського народу повинно спонукати всіх Українців до спішної ратункової акції.

Українці в Злучених Державах і в Канаді повинні кромі своєї помочі заапелювати до цілого народу в Америці і в Канаді та до парляментів о ратунок перед голодовою смертю 7,000,000 народу, який впав жертвою московсько-большевицького наїзду на Україну.

АЛІЯНТИ ПОГОДИЛИСЬ У ВІДНОШЕННЮ ДО РОСІЇ

ҐЕНУЯ, Італія, 13. цвітня. — Представники чотирох аліянтських держав, Лойд Джорджа (Велика Британія, Барту (Франція), Шанцер (Італія), і Жаспар (Бельгія), порозумілись і погодились на „спільний фронт" у відношенню до Росії.

Вони, як кажуть, приняли звіт аліянтських знавців про російське питанне.

РОСИЙСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ ГОДИТЬСЯ НА ЦАРСЬКІ ДОВГИ, ТІЛЬКИ НЕ ХОЧЕ, АБИ РОСІЮ ЗВЕСТИ НА ДРУГОРЯДНУ ДЕРЖАВУ АК ТУРЕЧИНУ

ҐЕНУЯ, Італія, 13. цвітня. — Юрій Чічерін, голова російської делеґації, заявив нині, що аліянти хотять звести Росію до становища Туреччини. На його думку предложення аліянтських знавців у справі Росії стремлять до того, щоби Росію перетворити на другорядну державу під контролею других держав.

Він заявив свій спротив проти сього звідомлення і зажадав 24 годин часу на відповідь.

У звіті аліянтських знавців сказано, що большевицький уряд мусить приняти на себе довги царські і тимчасового правительства Львова і Керенського і мусить дати запоруки, що не буде нападати на чужі краї; і забезпеку та охорону для чужинців в Росії. Кромі того влучено до звіту французьке предложенне про заграничні трибунали в Росії і про нагляд над внутрішніми справами Росії.

Російська делеґація відкидає сі умови, а ставить від себе свої, в яких домагається пів міліярда долярів позички для Росії, а впрочім приймає всі умови кромі тих, що признавали б чужим державам вмішуванне у внутрішні російські справи, бо російська делеґація не боче нарушити суверенности Росії.

РАКОВСЬКИЙ ЗА ПРИЗНАННЯМ ЦАРСЬКИХ ДОВГІВ

ҐЕНУЯ, Італія, 13. цвітня. — Кристіян Раковський, голова большевицького уряду на Україні, заявив у фінансовій комісії економічної конференції, що Росія признає заграничні довги аліянтам, але домагається також звороту за шкоди, які аліянти їй причинили наїздами Денікіна, Колчака і Юденіча.

БОЛЬШЕВИКИ ХОТЯТЬ РОЗОРУЖЕННЯ

МОСКВА, столиця Московщини, 13. цвітня. — Голова виконуючого Комітету Всеросійського Совета М. Калінін заявив большевицькій урядовій ґазеті „Известия", що московський большевицький уряд радо у себе переведе розоруженнє, якщо ґенуєнська конференція вспіє привернути мир в Европі.

АЛІЯНТИ ПОКИЩО НЕ БЕРУТЬСЯ СИЛУВАТИ НІМЕЧЧИНИ ДО НОВОГО ПОДАТКУ ДЛЯ НИХ

ПАРИЖ, 12. цвітня. — Аліянтська комісія воєнних відшкодовань не хоче тепер запоряджувати примусових способів проти Німеччини, аби наложила на себе для аліянтів нові податки в сумі 60 міліярдів паперових німецьких марок, з уваги, що се мало би некорисний вплив на ґенуєнській конференції і зеднало би радше симпатії для Німеччини.

Покищо комісія рішила підіждати з постановою у сій справі аж до 31. мая с. р.

ДЕ ВАЛЕРА І КОЛЛИНС УМОВЛЯЮТЬСЯ ПРО ВНУТРІШНІЙ МИР В ІРЛЯНДІЇ

ДАБЛИН, столиця Ірляндії, 11. цвітня. — Імон де Валера, провідник ірляндських крайних республіканців і Майкел Коллинс, голова ірляндського тимчасового правительства, зійшлись на переговори для заключення взаїмного перемиря, аби не допустити до вмішування в ірляндські справи британського правительства.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

На зміну зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

На неодповіданих редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

В ДЕНЬ ВОСКРЕСЕННЯ.

Кождого року у Великдень люди пригадують собі великий день воскресення Христа, воскресення світла над темнотою і правди над неправдою.

Сей день додає їм віри і надії, що світло і правда і на будуче побіджати-ме темряву і кривду.

Сей день додає також Українцям віри й надії на побіду світла і правди.

Довгі літа царила темрява і кривда на Україні, темрява і кривда ляцька і московська. Вона ще й досі панує.

Але нарід український віри не стратив у перемогу над тими злими силами, ворогами світла і правди українського. Він все живе тою вірою і в надії на свою слушну побіду веде безупинну боротьбу за визволенне рідного краю.

Часами бувало вже небо українське заясніло і здавалось, що Україна вільна; що вже прийшла остання пора, коли впаде побита лож і кривда, а запанує правда і воля. Але небаром знову небо захмарилось і злі сили ще знову взяли верх на якийсь час. І знову ще вороги запанували і заневолили український нарід.

Та вже не довго тої муки. Тепер вже не ті часи, аби можна безконечно неволити цілі народи. Бо народи щораз більше просвічаються і щораз більше приходять до свідомости.

Вже недалекий час, що всі народи будуть вільні.

А той нарід буде вільний скоре, котрий скоріше зуміє зєднинитись і зібрати свої сили для зломання кайдан.

Головною підставою для сього, аби всі члени народу передівсім стали вільні духом.

Польське і московське панованне основане на многих Українцях пятно раба. Ще є такі Українці, котрі приймають польсько-шляхотську неволю і покоряються ворогови, або московсько-большевицьку неволю і теж кориться ворогови. Се сліди неволі, рабства в їх душах. Вони не є вільні люди. Вони є невільні, раби.

Отсі раби се найгірше нещастє України в її боротьбі за волю. Се найбільша тама в поступі й у визволі.

І тому се рабство серед Українців треба винищити.

Як не буде серед Українців ані польських ані московських слуг, рабів; як усі Українці будуть свідомими українськими громадянами; як наперед воскреснуть вони яко вільні Українці у своїй душі, — так тоді вільність цілого українського народу прийде як конечність, як сума змагань всіх Українців.

Про се нехай подумає нині кождий Українець і кожда Українка і нехай поставить собі метою: нищити серед Українців рабство, а будити воскресенне вільних Українців.

ДАЛЕКОСХІДНА РЕПУБЛИКА.

(Кореспонденція „Свободи").

На Далекім Сході в Азії живе багато Українців. Тому важне для нас усе, що там діється. На жаль — наші люди, що там живуть (а є між ними й інтелігенти) не дають про себе знати широкому світови майже нічого. Все, що знаємо про відносини на Далекім Сході, знаємо з чужої преси. Далекий Схід такий важний політично, що відтам може вибухнути нова пожежа війни. Щож там діється?

На днях прийшли депеші, що У ВЛАДИВОСТОЦІ ПОВАЛЕНО ПРАВИТЕЛЬСТВО МЕРКУЛОВА.

Багато людей в Европі й Америці зовсім не знає, що це було за правительство, відки воно взялося, коли настало й коли взагалі повстала ціла та Далекосхідна Республика.

Отож ці справи треба бодай коротенько пояснити.

Про Далекий Схід весь час війни було тихо. Аж коли большевики захопили Сибір і почали напирати на чеських полонених, котрі там зорганізувалися в леґіони і йшли разом з „правими" — тоді уряд Злучених Держав Північної Америки звернувся до Японії, щоби вона помогла Чехам проти большевиків, бо їй найблище. При тім Америка підчеркнула, що Сибір має остати „ненарушена". Значить — дала Японії пізнати, що не дозволить їй на завше усадовитися в Сибірі.

Сталося це ще дня 5. серпня, 1918 р.

На ті запросини Японія зараз вислала в Сибір через море три дивізії свого війська, заняла Владивосток і почала посуватися в глибину Сибірі. Все вказувало на те, що Японія лагодиться на довший побут в Сибірі й робить там свою політику. В таборі Колчака, який воював проти большевиків, мала Японія своїх офіціяльних представників і сприяла колчаківському рухови:

Але большевики розбили Колчака. На його місци утворилася в осени 1920 р. „Далекосхідна Республика" на демократичній основі. Одначе в дійсности нова республика була під сильним впливом большевиків. Тому Японія хоч удержувала з нею взаємини, але таємно підпирала проти неї рух, викликаний братами Меркуловими, котрі утворили окреме правительство й почали отверту війну з Далекосхідною Республикою — розуміється за допомогою Японії.

Війна провадилася довго і була змінчива. Раз брали верх одні, раз другі. В січни сего року большевики наперди більшими силами — і незабаром прийшли депеші, що правительство Меркулова упало та що революційні повстанці наближаються до Владивостока.

Японія мусить супроти того зробити якісь кроки — вперед або назад.

Відень, в марті, 1922. О. Н.

„В ПОРОХ ОБЕРНЕШСЯ".

...З пристані Люксор вітрильне судно з дрожачим крилом перевозить нас на достойний беріг Долини Фараонів. Кождий слід, який витискає крок наших сірих ослів у яснім піску, наближує нас до краєвиду невимказаної краси, який вибрали собі фараони як раму для свого вічного сну. Ті величезні гори з ломаними верхами, що так вирізуються на синім небі, — то їх могильні пам'ятники. В твердім граніті з пурпуровими жилками викували вони собі під земні палати, прикрасили їх містичними поліхромями та поклалися тут на вічний відпочинок — перед трьома тисячеліттями! Тут і відшукали їх по століттях, сповитих у тонесенькі сповивачі, перепонені ароматом, — віднайшли їх нерухомих, у тій самій поставі останнього відпочинку.

Долина Фараонів...

Є слова, котрі самі собою розбурхують нашу вражливість. Але буває й так, що дійсність стоїть нище, ніж той образ, який ми про неї витворили собі в уяві.

Тут на Долині Фараонів не дізнається розчарування.

Навпаки. Тут усе достроюється для поглиблення сильного й гармонійного враження. Всьо наклонює до майже набожного роздумовання над людським призначінням, або — коли хто волить — над його незабутнім здійсненням, яким являється провідд Боссета про смерть.

Велич цего затишного місця з його незмінною, пишною красою, розриті руїни, потріскані колюмни, покалічені подоби, — все це останки міста, котре було столицею держави й цивілізації, яка плекала культ сили і краси, — а в тім порості остали ненарушені в доні скель тільки „доми вічности", яких забажали фараони для тлінних останків своїх.

Одначе більшість тебанських монархів забрали відси й вивезли в їх тяжких саркофаґах до єгипетського музею в Каірі. Видерли їх з могильного півсумерку — і сегодня вони сторчать під скляними віками, позначені нумерами, виставлені на брутальне світло.

Тільки оден-одинокий фараон Аменофіс II., котрий жив тисячу шість сот літ перед Христом, знайшов ласку й оставили його в середовищі, котрий він собі бажав, яке сам собі вибрав і приготовив.

Отож ідемо до нього, до того помершого трийцять і три століття тому — в дні, в яким християнська літургія пригадує короткість нашого життя і марність земських великостей.

Спадисті, широко в камінню виковані сходи ведуть до гробової кімнати, підпертої шістьма філярами. Склепіння блакитне, засіяне золотими зорями. На стінах у барвистих фресках проймаючі картини з мандрівки душ на другім світі. Той тисячелітний привид непокоїть. Бо навіть час не мав над ним влади і той привид заховав усю свою первісну свіжість і пластику. В пазурах передсмертної тривоги, яка під вечір життя брала верх над мозками великих деспотів, страх їх відживає й для нас — у цих молитвах-малюнках, котрими фараони казали оплести, мов гірляндами, місце свого останнього притулку. В тій переломовій хвилі, коли земська влада вимикалася з їх рук, не казали вони вже різбити в камінню своїх великих учинків і заслуг, але дрожачи, як усі инші люди, перед вічною загадкою — пробували зєднати собі богів на будучу мандрівку по страшнім підземелю.

З гробової салі сходимо кілька степенів нище — до крипти.

Всі мимохіть відкривають голови і говорять тихо.

Перед нами фараон Аменофіс II. Спочиває в пишнім саркофаґу з пурпурового каменя. Тіло його почорніле, голова з розширеним и орбітами (в місцях, де були очі), застигла з виразом жаху на обличчі. Худі, судорогами скручені руки, зложив на груди...

„In pulverem reverteris" (в порох обернешся) — шепнув хтось біля мене...

І дійсно — ці слова найбільше відповідають тій жахом проймаючій картині, яку маємо перед собою.

Надармо пробували тебанські царі Єгипту позискати вічну тривкість для свого тіла: те, що осягнули, єсть тільки страшенно брутальне виявлення смерти. Фараон Аменофіс II. виглядає зовсім так, як звугленний труп, свіжо видобутий з пожежі.

Скоро виходимо з крипти.

Спішно нам — знов видобутися під небо блакитне, на свіжий подих вітру, на підніже високих гір, облитих ясним золотом. Але переслідує нас і тут образ зловіщої маски фараона, а незмінна краса природи, до якої притулилося тут те затишне місце царських мумій, — видається нам в тій хвилі останнім виразом глуму.

За **Фірмином ван ден Бошом**
перекладів **Осип Назарук.**

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВСІМ ЧЛЕНАМ НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ І ВСІМ ЇЇ ПРИХИЛЬНИКАМ ЖЕЛАЄ ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА.

ЖИТТЯ У КИЇВІ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Европи).

Російська часопись „Время" з дня 10. марта 1922 р. помістила дуже цікаву статтю про те, як виглядає тепер Київ і як у йому живеться. Гадаємо, що Читачі „Свободи" радо прочитають її у перекладі раз тому, що вона написана очевидцем на основі автопсії і власних переживань, а по друге тому, що Київ, столиця нашої землі, „мати городів руських" і до його повертаються очи всіх Українців, не зважаючи ні на політичні, ні на партійні кордони.

Автор згаданої статті пише:

„На Маланки перейшов я, 18 верст від Камінця границю радянської України. З тої пори я ввесь час перебував на Україні, а остенній час прожив у самому Київі. Він тепер трохи ожив. Повідчиняли богато склепів, реставрацій, каварень і инших торговельних підприємств. (Шато де Флер, Семадені, Франсуа і т. д.). Магазини повні товарів, так їжі, як і мануфактури, а навіть предметів розкоші. Ціни, розуміється, страшні. Черевики середньої якости 2½ міліона плюс 10% на голодючих. Одяг, лихий, 5 до 6 міліонів. Центр торговлі у Київі це „толкучка", Єврейський базар, де можна дістати всьо, що кому потрібно.

„По селах, близь Київа можна всьо дістати дешевше, бо заки товар появиться на ринку, переходить через десять рук. Явно торгують валютою. Біржа, як і колись знаходиться коло каварні „Семадені". Разом з приїздом чужинців збільшилося число спекалянтів. Крещатик проти Думської площі аж кипить ними. Часом чекіти роблять на них облаву але звичайно тому, щоб поправити свої власні фінанс. Загалом у Київі з а гроші можна робити всьо, що кому хочеться. Як вище сказано наїхало багато чужинців, особливо промисловців. **Вони стоять під опікою польського посольства.** Для чужинців єсть тут гостинниця „Палясет", на Бібіківськім бульварі. З ними перетворюють разу проковтнути, не боючись, щоб задавилися ним. „Гранд готель" усе переповнений чужинцями. Бутельна шампана коштує 5 мілионів! Кельнери титулують вас: „Ваша світлість" і „барін". Страшно розвинулася проституція. Голод і холод приневолили багато жінок (навіть з добрих домів!) вибрати собі таку професію. В Київі були страшні морози. Доходили до 20 ступнів. Мешканця неоплаєні, бо нема дров. Дрова йдуть наперед в совітські уряди і в касарні червоноармейців. Інтелігенція мусить собі сама на саночках привозити з лісів. Біда серед інтелігенції страшенна. Виносять на торг останні річі. Крайну нужду терплять учителі, котрим по кілька місяців не дають ніякої платні, а платні ці малі, коли учитель ґімназії дістає 100.000 у місяць. (Вистарчає на оплату десятьох листів за границю!). Школи позачинювані, бо нема їх чим опалити. Ученикам доводиться заробляти де тільки можна.

„Мене арештовано 5. січня й відставлено на Липки. (Де перше жила київська аристократія). Пятиповерховий дім, це тюрма. У вікна вставлено кріпку решітку. Я попав на пятий поверх, і, як пізнійше довідався, це найщасливійша часть тюрми. Кожний поверх має свою назву. Найвищий, там де мене примішено, це „поверх щасливих", перший — „салон" (у йому сидять арештовані комуністи), другий „поверх смерти". Хто туди попаде на свободу не виходить, іде „в росход". Третий поверх, це „поверх тортур". Тут чекісти переводять слідство: бють, на чолову закладають очіпок з колючого дроту, бють гумовими прутами, і таке друге. Четвертий поверх, це для тих, що перейшли крізь иньші поверхи і дожидають суду трибуналу. Покої неопалені. Єсть і клітки без вікон. Раз у день дають щось ніби зупу і пів фунта хліба.

„Дня 7. лютого вдалося втічи, коли двох червоноармейців провадило мене на слідство і тої ночі я покинув Київ.

„На Україні повстало багато кооператив, та вони не мають симпатії серед населення, бо там треба за все платити золотом і сріблом. Залізниці не найгірші. Білет з Київа до Одеси коштує 350.000 і 10% на голодуючих. Поїзди переповнені. На залізницях страшне хабарництво і крадіжі. Бракує паровозів.

„В Київі чимало голодуючих з Поволжа. Вони страшно бідні. Гинуть, як мухи. Помагають усякі добродійні товариства і так само совітське правительство, але тої помочі за мало і число голодуючих збільшається з дня на день.

„Тепер переводять реорганізацію червоної армії. Командантами роблять колишніх царських офіцерів і касують власть політичних комісарів у війску. В Київі стоїть оден резервовий баталіон, школа червоних камендантів, полк кавалерії і дві дивізії артилерії.

„Грабують і нападають навіть в день. Є окремі відділи для боротьби з бандитизмом.

„В місті багато снігу. Комісарі і комуністи їздять рисаками, котрих тут в останніх часах багато розвелося. Київ не дуже змінився, потерпів трохи Печерськ. В останніх часах на всьо наложено великі податки. Погано стоїть діло з ґазетами. Виходять три комуністичні: російська, українська і жидівська. Заграничних продавати не вільно. Недавно не було паперу й ґазети розліплювали на мурах, — але їх зараз розривала публіка на папіроси. Почта працює розмірно добре, але вся корреспонденція находиться під цензурою. Красноармейці часто говорять, що надходить війна і треба буде битися з Петлюрою і Поляками...

„Був я і в Харкові. Тамошнє життя подібне до київського. Харків столиця радянської України. Єсть там польський конзуль, чеська торговельна місія і американський Червоний Хрест".

Ось як виглядають ці благодаті зреформованого большевизму, якими захоплюються деякі з наших земляків, гадаючи, що большевики „не тими стали", що були перше і вірячи у їх добрі наміри. Прийдь, мовляв, а ми тебе з отвертими раменами приймемо. Ага, спробуй!

І заповідженої українізації якось теж не слідно. Грає оден український театр і виходить одна так то большевицька ґазета. Як на Київ, це трохи замало!

Армія — російська, урядники здебільшого жидки, останки інтелігенції вигибають з голоду і холоду, від селянина забирають останній пуд збіжжа і вивозять на північ, хоч і на Україні голод росте і це називається — Радянська Україна.

І в додатку заповідають ще нову війну на весну з Петлюрою, себто з повстанцями, хоч повстанці мають до Петлюри, як кулак до носа. Адеж треба якоїсь людий дурити, треба підготовити опінію на ті нові злочини, які Троцький готовить на весну.

Ленін нібито шукає згоди з цивілізованим світом, а Троцький дальше побренькує шабле, не дивлячись на те, що міліони народу з голоду вигибають.

Ф. Крегул.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКИХ ДІТИЙ.

Картерет, Н. Дж.

Понад 200 українських шкільних дітий машерувало дня 8-го цвітня с. р. улицями міста з таблицями і прапорами. О годині 10-ій прийшли під Сити Гол (міську раду) і відспівали гимн „Стар Спенґелт Беннер", а відтак вручили петицію у справі української Галичини.

Кілька слів сказала до мейора школярка Анна Проскура, вручаючи петицію. Потім всі діти хором відспівали гимн „Май Кантрі" та у взірцевім порядку вернулись до школи. По дорозі прохожі витали похід молоденьких патріотів.

Теодор Яворський.

ПОМЕР СЛАВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СПІВАК ОЛЕКСАНДЕР МИШУГА.

БЕРЛІН, дня 23. марта. (Вл. кор.) — Дня 9. марта с. р. помер у Фрайбурґу, в Німеччині, на недугу рака славний український співак Олександер Мишуга.

Покійний був селянським сином з Виткова Нового, в Радехівщині, в Галичині, вихованець Ставропігійської бурси у Львові, завдяки чудовому голосови та великій праці став був співаком (тенором) звісним у цілому світі.

В сімдесятих роках виступив на сцену, а між роками 1880 а 1900 стояв на верху слави. Співав в Італії, у Львові, Варшаві, Києві, Одесі і т. д. Скрізь захоплював чудовим голосом і гарною грою. В деяких операх, особливо італійських, був прямо незрівнаний і одинокий.

Жив ощадно, а весь заощаджений гріш віддавав на народні цілі. Неодно з наших товариств завдячує йому свій розвиток і не одному молодому чоловікови поміг він добитися становища. Він своїми грішми уфундував українську ремісничу бурсу у Львові і загалом дарив українські інституції всякими дарами.

Війна знищила останки його майна і він вибрався був на старі літа ще вчити співу в Стокгольмі, столиці Швеції. Там отворив був свою школу співу, яка відразу здобула була собі славу і приносила покійному красний заробок. З того зарібку ще й на склоні віку давав він щедрі жертви на українські народні цілі.

В останньому часі тяжко занедужав на рака і виїхав до Німеччини лічитись. Але вже не вилічився. Смерть скосила його життє, дороге і незабутнє цілій Україні.

Помер в крайній біді, без цента ощадности.

Так помер великий український артист і громадянин, котрий давав жертви на удержанне і науку для тисячів бідних галицьких українських учеників.

Та не забуде його Україна, якої пісні і визвольному трудови він віддав своє життє.

ПОМЕР БАТЬКО Д-РА Л. МИШУГИ.

В лютім с. р. в місяць перед смертю Олександра Мишуги, помер його рідний брат а батько д-ра Луки Мишуги, голови Фінансового Відділу Української Місії у Вашінґтоні.

Покійний селянин-патріот, помер в рідному селі у Виткові Новім, в Радехівщині в Галичині. Перед смертю натерпівся ще на старі літа богато переслідувань від польських окупантів в нашому краю.

УКРАЇНСЬКІ ДІТИ У МЕЙОРА МІСТА НЮ ЙОРКУ.

Фотографія делеґації українських дітий перед міською радою в Ню Йорку.

Фотографічна знимка представляє хвилину, коли д. Михайло Радик відчитував мейорови Дж. Ф. Гайленови петицію українських дітий міста Ню Йорку у справі української Галичини.

CHILDREN PETITION HYLAN TO AID UKRAINIANS

More than 200 American-born boys and girls of Ukrainian descent petitioned Mayor Hylan to-day to intercede with the Federal Government in behalf of the children in East Galicia, who, they said, are suffering outrages and abuses at the hands of the Polish military forces.

In their petition the children told the Mayor that more than 100,000 Ukrainian adults had died in Polish prisons leaving many orphans.

"A great injustice is being done our kinsmen in Europe, the petition said. "They are being driven under the yoke of their most hated enemies, the Poles. This should not be. The American people fought that this should not be and, having fought and won, they should enforce the principles for which they gave their lives."

The Mayor, after being photographed with the children on the steps of the City Hall, said:

"Little ones, I will do all that I can for you. This petition will be forwarded to the authorities at Washington. But I do not want you to be misled into believing that the Mayor of this city can do everything. There are certain limits to what he can do, but, just the same, I will help you all I can."

(Evening Sun, April 8, 1922.)

MAYOR ASKED TO AID PEOPLE OF EAST GALICIA

About 200 American-born children of Ukrainian descent marched to City Hall to-day and presented a petition to Mayor Hylan, protesting against alleged outrages committed in Ukrainian East Galicia by Polish military occupants of that country. The petition ends with a plea for the "freedom of the people of Ukrainian East Galicia."

Mayor Hylan was photographed and filmed with the children gathered about him, after which he told them that, while his powers were considerable, they were not great enough to permit him to lend aid. He promised, however, to forward the petition to Washington.

(Evening World, April 8, 1922.)

ПОСИЛАЙТЕ ТЕЛЕҐРАМИ ДО ҐЕНУЇ!

Адресувати так:
ECONOMIC CONFERENCE, GENOA, ITALY.
Про висилку каблеґрам повідомляти українські і місцеві американські часописі.

В. Будзиновський.

„ПШЕДМУРЖЕ“.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи“).

„Від коли в степах України появилися Татари і Царгород взяли Турки, цілій християнській Европі стала грозити страшна небезпека заглади. Дикі поганці були би безпечно пройшли Німеччину і Францію. Були би опинилися, не то при західних берегах Франції, але й увалились би в Італію, Шпанію, Англію і Скандинавщину. Хрест був би щез з цілої Европи. Всі европейські народи, о скілько не вигибли би від бусурменських стріл і ножів, були би мусіли відречися християнського Бога, Ісуса Христа і Богоматери. Були би, заковані в ланцах, о голоді і холоді орали Татарам просо, водили би по морях турецькі каторги. Всю европейську культуру були би зруйнували, спалили і вдоптали у землю ноги азійських дикунів. Нині Европа не мала би ні поезії, ні музики, ні малюнків, ні науки. Не мала би книжок, часописий, театрів, фестинів. Не мала би парових машин, електрики, залізниць, автомобілів, телеграфів, телефонів, мікроскопів, мила, гребенів. Люди мерли би як мухи, або каліками коротали свій вік у муках, бо не було би лікарів ні ліків. Европа взагалі не мала би нічого з того, що нині людству дає культура. І нинішних народів не було би. Були би пропали Чехи, Французи, Німці, Англійці... всі, всі язики. В цілій Европі гайсала би татарська дич, що ночує під чистим небом, або в сириченьких шатрах на власнім гною; що ходить в невичинених, обернених вовною на верх кожухах; що не кабиличе молоко і рве зубами кінську здохлятину. Першим народом, котрого Татари були би безслідно задоптали, був народ український!“

„Як два і два є чотири, так до всего того було би без найменшого сумніву прийшло, наколи би Всевишний, предвидюючи лихо, не дав був християнству, культурі і Европі... „пшедмуржем“. Як би і найдальший первородного гріха наших прадідів Бог вибавив людство Богом-Сином, так від наслідків татарської інвазії вибавив Европу тим „пшедмуржем“. Щоби спасти від руїни все те, що підготовив був шістьдневною роботою при сотворенню світа, при кінци послідного робучого дня Бог сотворив ще асекурацію свого твору: сотворив Поляків. Великий штудер був народ старинних Єгиптян. Ще більші штудери були мабуть давні Китайці. Але щось так досконалого, як народ польський, вони таки не виштудирували. Всякі винаходи дала нам культура вже по здавленню бусурменської небезпеки. Але взірця благородности і доброти такої, як Ляхи, не знайдеш в ніякім патентовім бюрі найкультурнійших держав, ні в казках з тисяча і одної ночи. Так досконалий винахід могла дати людству хиба лиш мудрість Божа. Отже Господь Бог, щоби спасти християнство, культуру, Европу і Українців, сотворив народ шляхотний, хоробрий і з таким предобрим серцем, що про всіх дбає, про себе й не думає; сему шкіру лупить з себе і дає другому! Творячи Поляків, Бог дав Европі неустрашимих і непоборимих лицарів, що про ніщо инше не думають, як лиш про се, щоби своїми грудьми заслонити других перед смертоносними ударами; щоби безупину проливати кров власного серця, власними кістьми засівати поля в обороні инших народів Европи, в обороні їх християнської віри, їх культури і їх істнування. Сей шляхотний і лицарський народ польський совісно сповнив своє, Богом дане йому призначенне. Насупив брови, лиснув оком, підвів грізний сній пястук залізний та крикнув до Татар і Турків: „Гов! Сиди дома і не рипайся. До Европи, до християнства і до культури не пхайся, бо бю!“ Від коли польський народ родився, від тоді гарував, терпів, мерз, голодував і бився, і, проливаючи свою кров — аж страшно слухати! — так бив Турків і Татар. Тим спас християнство, спас культуру всіх народів Европи, спас їх самих. Мореннному морю крови шляхотного лицарства польського завдячують своє істнованне Німці, Чехи, Французи, Англійці, Ісляндці, Гренляндці, і всі, всі народи Европи. А що Америку скольонізували Европейці, яких спасла Польща, то й Америка завдячує своє населенне і свою культуру крови польського лицарства. Як би не польська кров пролита в боротьбі з Татарвою, то з України не знайшовби нині на показ ні засушеного, ні в спіритусі вмузею мізинного пальчика. Се таке очивидне, таке яке, як Сонце“.

Все те виходить з того, що від половини минулого століття Поляки говорять про свою минувшину. Не один брехе потім, поки сам увірить в свою брехню. Нині Ляхи справді вірять, що вони були таким „пшедмуржем“. Увірвши, вони цілком серіозно і щиро думають, що мають право приказувати всім народам Европи, бо власною кровю спасли їх від загибелі, а що найменше від бусурменства, варварізації і цілковитого здичіння. А вже за крайно безличного шуварвця мають кождого, хто заперечує їм право неронського панования над народом українським. „Завдячуючи своє істнованне польським жертвам на боєвищах, — думають Ляхи — українські хлопи не сміють противитися, коли від них жадають, щоби вони свою землю відступали польським зайдам, колики мають право жадати, щоби український народ був робучим інвентарем і дійсною коровою Ляхів“.

Так думають Поляки. Але коби то лиш вони самі так думали про себе! А то й инші народи, хоч польських перехваток не беруть дословно, таки думають, що Поляки виборонили, як не всю Европу, то бодай Україну і себе саму; що тим самим помогли також сеедущій Европі. Отже вони справді були „пшедмуржем“. Европи. В кождім разі в Европі загальна думка така (бодай бути в перших днях по відбудові Польщі в р. 1918), що в Поляках є вдача лицарська і наклін жертвуватися за других; що то народ шляхотних, благородних лицарів.

Таку думку про Поляків мають, на превелике диво, й Українці! На Поднірпровю вона загальна. І в Галичині є чимало Українців, що вірять в лицарську вдачу Поляків, хоч з деяким застереженнями, котрі не дають Полякам виключного монополю на титул оборонців Европи перед Татарвою, і кажуть їм сею почестію ділитися і українською козачиною.

Під впливом патріотичної татарщини польської, котра над гріхом кождого Галичанина гряде з колиски до гробової дошки, і галицькі Українці думають, що не лиш українські козаки, але й Поляки боронили землі Польщі перед бусурменом по лицарськи; що Поляки народ з лицарською фантазією і вдачию; що вони годні сідомо ризикувати воєнну небезпеку, себто до бою іти, та вперед пхатися й тоді, коли знають, що ворог — не безборонний хлоп, але справді буде рубати і до них стріляти; що вони в боях погибають зійшовшися з ворогом око в око, не стоячи в далекій резерві, або киваючи пятами.

Такі, нічим не виправдані думки дуже некорисно відбиваються на нашім визвольнім стремінню, спиняючи його силу і його розмах. Через респект перед лицарськіто ворога, власна гордість національна слабша, ніж злость; слабше почуттє власного національного достоїнства і віра в боєву вартість власного народу. Українець супроти Поляка покірніє; хоч не виявляє сего на зверх, то у власній думі. Покірніє, як в области своїх домагань і стремлінь, так і в примінюванню боєвих способів. Щоби „культурний і лицарський“ Лях не сказав, що Українці некультурні дикуни, Українець робиться зустривий і тоді, коли розпочав з Ляхом кровавий танець; не видержить до кінця і, очивидно, програє.

Сю причину наших неудач усунемо, коли придивимося лепше історії боротьби з бусурменським ворогом України і „Европи“, хоч би історії увіковічненій в документах польських.

* * *

Небезпека татарських набігів була в українських землях Польщі постійна. Татарські орди сиділи в цілій Чорноморщині, від Кавказу по Дунай. Кримська орда не лиш пустошила Поднірпровє, але заганялася аж на Волинь і в Галичину. Инші орди навідувалися до Галичини від Бесарабії і через Молдавщину. Як часто вони були у нас в гостях, свідчать слова 70-літнього гетьмана польського, Жулкевського в р. 1618: „За моєї памяти ордою великою, не тепер, були Татари трийцятий раз в Польщі“. Се значить, що окрім постійних наскоків татарських чамбулів, що найменше що другий рік була в Польщі, очивидно в її українських землях, велика орда, що руйнувала по кілька воєводств на раз. Як татарські наскоки руйнували край, нехай посвідчить сей виказ: „В р. 1620 в львівській земли Татари гуляли через дві неділи. Всі села Львівські і староства були зрівнані з землею. Майже все селянство пішло в ясир. В р. 1622 в Галицькій земли цілі околиці перемінилися в пустиню. Снятинське староство цілком було знищене. В Ясеневі з 300 підданих лишилося тілько 8. Де був Глушків, лишилося тілько місце. В Русові з кільканадесяти великих газдів лишилося 8 нуждарів. В Стецевій лишилося 5 душ, в Бродилові 6 хлопів, в Розтоках 6.“

Від такого знищення могли і мали обовязок охороняти землю пани шляхтичі. Лише вони мали збрую, лише вони вміли зрудувати нею, лише вони могли мати війско з своїх підданих, і мали його. Кождий більший шляхтич мав свою міліцію. Шляхтичі були обовязані боронити край, бо на те й історія зробила їх шляхтичами. Їх предки були такіж самі хлопи, як ті, що тепер робили їм панщину. Лише тому, що одиниці правили громадою і бороняючи землю шаблею, боронили також громаду, діставали від громади поміч в роботі і більші землі. З того тіши згодом їх великі маєтки, їх право до хлопської праці і навіть панщина та закріпнощне хлопа. Але біда була в тім, що зразу в Галичині, згодом і в прочих українських воєводствах найбільші маєтки, як приватні так і королівські опинилися в руках шляхти польської, у котрої був дух не лицарський. Як чорт свяченої води, так польська шляхта боялася війни з зброєним військом. Щоби хто не сказав, що ся гадка є випливом національної нетерпимости і ненависти, прочитаймо, що замітив польський патріот Лозінський в своїй книжці „Правем і Левем“. Про брак лицарського духа у польської шляхти свідчить се, що в судових актах, в котрих увіковічнено сотки тисячий кровавих пересправ між польськими шляхтичами, Лозінські знайшов лише три случаї двобою. Всі прочі були нечайними наскоками розбишацькими, або скритомордами. Нині лише блазни пускаються на двобій. Але в часах, про котрі говоримо, люди дали лицарського стану і лицарського духа рішали спори між собою двобоєм. Від двобою викручувались лише нікчемні труси.

(Дальше буде).

ХЛОПЦІ, УВАГА!

Не забудьте що кождий з Вас має двайцятим а вісімнайцятим роком повинен взяти участь в „Дни Паради Вірности Великих Хлопців“ Хлопячого Тижня міста Джерзи Сіти. Коли між Вами є якась організація або клюб, прилучіться до нас як цілість. Підчас паради буде богато нарядів, музики і т. п. Се буде „Великий День“, не опустіть його. По всі інформації пишіть сейчас до головної кватири: **Jersey City Boy's Week Committee, Room 312, 76 Montgomery St., Jersey City, N. J.**

ашпортки, шифкарти, справи старокраєві найскорше, найтаньше полагоджує Канцелярія Нотарільна.
T. J. HRYCEY CO., 329 S. 4th St., PHILADELPHIA, PA.

ДО КРАЮ

можемо відіслати кождого хто хоче працювати на кораблях кілька годин денно при легкім заняттю. Пашпорти на виїзд полагоджимо по прибутю на місце. Звертіться до:
GREENWICH LABOR AGENCY,
129 Greenwich Street,
New York, N. Y.

ДОПИСИ

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Ліга американських ветеранів Українців в Йонкерс, Н. Й.

Дня 8. с. м. на поклик пароха о. Володимира Сполітакевича зійшлися в Йонкерс, Н. Й., місцеві Українці ветерани американської армії із світової війни на нараду, на якій промовляли д. Михайло Першин з Ню Йорку, і д. Микола Левицький з Джерзи Сиі, взиваючи до заснови сього нового а важного українського товариства. На нараді вибрано тимчасовий комітет, який має занятись заложенням товариства.

Комітет просить всіх йонкерських Українців ветеранів американської армії зі світової війни, щоби вступили до товариства.

Зголошуватись до команданта Михайла Фецка, при 221 Со Мил Ривер Ровд.

ДО КРАЮ НА ШІСТЬ МІСЯЦІВ
ПОСПІШНИМИ КОРАБЛЯМИ

ПРАВО ЕМІГРАЦІЙНЕ З ДНЯ 19. МАЯ 1921. ПОЗВОЛЯЄ ВАМ ПОЇХАТИ ДО КРАЮ НА ШІСТЬ МІСЯЦІВ НА ВІЗИТУ. КОЖДИЙ УКРАЇНЕЦЬ МОЖЕ ПОЇХАТИ. АЛЕ ВАМ ПОТРІБНО ДОКУМЕНТІВ І ПОРАДИ. МИ ВАМ ВИРОБИМО ПАШПОРТ І ВСІ ДОКУМЕНТА І ВИ ПОВЕРНЕТЕ НАЗАД ДО АМЕРИКИ. ЧЕСНА ОБСЛУГА. КАЮТИ ДЛЯ ВСІХ НАШИХ ПАСАЖИРІВ В ТРЕТІЙ КЛЯСІ БЕЗ ЦЕНТА ЕКСТРА ОПЛАТИ. ПИШІТЬ ПО ІНФОРМАЦІЇ

ГРОШІ ДО КРАЮ пересилаємо „Американ Експрес Ко.“ чеками долярови ми через Земельний Банк у Польщі, котрий наше Бюро репрезентує на Америку, і Вам гарантуємо що Ваша родина отримає в трох тижнях без клопоту.

СПРОВАДЖУЄМО РОДИНИ ДО АМЕРИКИ і полагоджуємо всі грунтові справи як: контракта, інтабуляції, і т. и. По інформації адресуйте:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, INC.
520 E. 6th Street, NEW YORK, N. Y. — 322 N. 8th Street, PHILADELPHIA, PA.
ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, пред.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ В БЕРЛІНІ

Пані Ганна Вуцька, відома своїми численними перекладами творів українських поетів на німецьку мову, впорядила в Берліні дуже цікаву виставу української культури.

Вистава відкрилась дня 28. березня в присутности численних запрошених гостей як українських, так і німецьких. Пані Вуцька в короткій промові вияснила перед присутніми значінне вистави й наприкінці висловила бажанне, щоб ця вистава причинилась у Німеччині до кращого пізнання особливостей української культури.

Найцікавійшим відділом вистави є відділ ручних українських виробів, як народніх, так і зроблених після народніх зразків. Експонати для цього відділу дали місцеві українські родини — пані Сімович, пані Короліва, пані Сокович, пані Лепка та инші. Є тут сила прегарних вишивок, килимів, плахт, рушників, гуцульські вироби, цілі народні строї, писанки з Буковини, бандура, взори українських вишивок, гаптовань і мережок.

Відділ художніх творів тутешніх українських учнів-малярів містить рисунки й картини Глущенка, Костенка, Бабія, Мороза й Бутовича. Особливу увагу звертають на себе прегарні філіязіді Бутовича на листових картках; тут у мінятюрі представлено цілу ґалерію українських історичних типів, полковника, гетьмана, генерального старшину, хорунжого, бандуриста, бунчужного товариша, запорожця, джури, опришка. Все це живе й переливає фарбами, й коли-б їх добре видати, то вони мали-б далеко більший успіх, ніж відомі ілюстрації Жидах до українських пісень (вид. „Часу“).

Є на виставі й книгарський відділ, де виставлено видання Української Накладні, Катеринославського видавництва та инші. Професор Богдан Лепкий дав зі своєї збірки до цього відділу кілька цікавих старовинних німецьких книжок при Україну.

У тутешніх німецьких кругах вистава викликала велике зацікавлення. Деякі німецькі ілюстровані журнали купили право репродукції виставлених виробів. Є також великий попит на виставлені річи, але більшість їх не продається, бо належить приватним особам.

Р—Н.

CUNARD-ANCHOR

Найпоспішніші модерні корабля в світі. Найчемніша обслуга для пасажирів. У Вашій місцевости або сусідним місті находиться наш місцевий агент.

До Польщі, Литви, Росії, України і всіх Балтійських країв через Гамбург.

PANNONIA кабіни лише **Арг. 18**
CARONIA ..... **May 13**
Кабіна $130; III. кляса $103.50.
Такса $5.00.

Через Шербург, Саутгемптон, Ліверпуль і Гаєстов:

CARMANIA ..... **April 19**
Під особистим проводом прогулька з рівночасними полученнями в Саутгемптон до Данцігу, Ріґаи і Лібавн.

MAURETANIA April 25, May 16
AQUITANIA . . . May 2, May 23
Через Анґлію або Гамбург до Данцігу $106.50; Лібави $107.
Такса $5.00.

БЕЗ НОЖА І МЕДИЦИНИ
Перший Український Хиропрактор
ДР. АНДРЕЙ БОРАК
лічить рівні задавнені хороби так
МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН

Ню Йорк офіс:
335 East 18th Street.
Понеділок середа, пятниця від 10. рано до 7. вечер.
В неділі від 10. до 1.

Passaic, N. J. офіс: 52—2nd Street.
Вівторок, четвер, субота, від 12. до 8. вечер.

ДОКТОР БІДНОГО ЧОЛОВІКА
Гисячі виздоровлює. — Звичайне домашне лікарство. Благословенне для одних.

Одним з найбільших здобутків в модерній медицині є Славний Болгарський Кровний Чай. Богаті соки виварені з корінів, корів, листя, грибів, ягід і цвітів, взяті раз або два в тижни, є цінною помочию для кождої женщини, котра хоче мати чистий вигляд. Він помагає чистити орґаніза від ґрох які спонукують затвердення, нестравність, печінкові, ниркові, жовтудові і кровні хороби.

Болгарський Кровний Чай уживає міліони людий, які сполягають на його велику силу в нищенню острого перехаджування і охорони деред інфлюенцією, запалення і других важких хорів.

Болгарський Кровний Чай є бідного чоловіка лікарством. Він є економією. Коштує малу суму. Питайте свого аптикара дисель, або почтою асекуровавши 1 велика фамілійна пачка $1.25 або за $3.15, або в ящ $5.25. Адрес: H. H. Von Schlick, President, Marvel Products Company, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

ван Вазов.*)

УЗДОРОВЛЕННЄ.

(Леґенда).

Намісник Дамаску, Клявдій Декстій, засумувався дуже. Його гарну жінку Попею, дочку Пілата, що тоді панував у Єрусалимі, навістила тяжка нетута: її цілу спаралізувало. Не могла й порушитися, тому мусіли її носити в носилках, на повкових подушках, щоби втішалася красою своїх огородів.

Минуло так два роки, та надії на виздоровленне не було. Прикликав Клявдій з далеких країв мудрців, учених і чародіїв, але всяке їх знання, всі штуки були безсильні в боротьбі з тяжким нещастям, яке навістило Римлянку.

Аж одного дня прийшов паломник із Дамаску. Оповідав, що в Юдеї появився чудотворець на імя Ісус Назарейський. Він виздоровив розслаблених, калік і сліпих, ба воскрешав навіть мертвих. Врадувана цею вісткою, викликнула Попея: „Мушу пійти до цього чудотворця. Добре заплачу за його труди, дам дорогоцінні камені, за які могти-ме купити пять міст юдейських.“

„Гарна Попеє“, відповів бозько паломник, „усі дорогоцінности не мають ніякої вартости в очах Назаретянина. Він ходить босий, вбого зодягнений, пристає з убогими й погорджує усіми скарбами цього світа. І коли ти захотіла би дати йому найбільші багатства, не здобула би ти цим його співчуття і помочі.“

„Щож мені діяти, щоби він хотів помогти мені?“ — спитала зажурена патрицийка.

„Від недужих, які в нього шукають помочі, вимагає він лише одного, а саме: щоби вони вірили в нього“ — відповів паломник.

Попея мовчала з зачудованим. Білою рукою, прикрашеною дискучими перстенями, протирала задумчиво чоло. Потім спитала: „Вірити в нього, як маю це розуміти?“

„Вірити, що він Син Божий!“

„Син Божий, це для мене загадкою...“

Довго ще розмовляла з паломником і старалася випитати в нього якнайбільше. День і ніч не кидала її думка про її нещасте а також про сина Юдейського. Не кидало її нездержливе бажанне, відзискати здоровле, тому рішилася відшукати цього незвичайного чоловіка, в котрого божеське походженне все більше вірила.

„Коли він тілом і душею такий далекий від звичайних людей, то він мусить бути споріднений з божеством. Бо лише боги мають таку силу, що самим поглядом, самою волею можуть полекшити й усунути безнадійне терпіння людини. Наші боги не хотіли вислухати мене, тому мушу звернутися до цього незнаного бога, котрого син називає себе Назаретянином.“

Віра в чужого бога і його сина на землі все більше кріпшала в душі Попеї. Приготовилася до подорожі до Єрусалима, щоби там відшукати Ісуса. Але вона добре знала, що її чоловік не згодиться, щоби вона, горда, багата Римлянка упокорювалася просьбами перед убогим юдейським чудотворцем. Тому заявила Клявдієви, що хоче відвідати свого батька. Щоправда здивував його цей дивний намір, але не міг спротивитися її гарячим просьбам. Тож позволив її на цю подорож в товаристві вірної дружини.

Коли Попея прибула до Юдеї і північною стороною Йосафатської долини дійшла до єрусалимських брам, в місті святкували саме Великодні свята. Довгим походом ішли люди на гору поза містом. Здивовано гляділа Попея на цей похід, бо не знала що він означає. Вкінці звернулася до одного римського жовніра й спитала його, куди спішить він і всі инші люде.

„Там, на отсей горбок, там поставили хрест, для засудженого на смерть бунтівника, Ісуса Назарейського“, — відповів він і поклонився низко багатій патрицийці.

„Неможливо, це не повинно статися. Засуд мусить бути знесений, я приказую!“ — викликнула вона з обуренням.

Але офіцир, що підійшов до неї, запримітив: „Це може рішати лише сам Пилат. Та заки він видав би новий приказ, засудженого прибють уже на хрест.“

Він не був в силі укрити здивування, що ця визначна Римлянка так зацікавилася засудом смерти, який видав її власний батько. В найбільшому зворушенню звернула Попея зір на Голгофту. Там приготовляли щось страшного.

„Несіть мене тамтуди! Він не повинен умерти!“ — викликнула вона до своїх слуг.

Коли носилку з дочкою Понтійського Пилата принесли на вершок гори, побачила близька розпуки Римлянка три хрести — вже було по всему. Великі товпі розступитися і носилку поставити перед самими хрестами. Тут перед середущим хрестом побачила в найбільшому болю клячучу жінку, а дві инші жінки заносилися від плачу й споглядали на лице мученика. І Попея, наче скаменіла, не могла відвернути очей від Христа. Її сльози зєдинилися зі сльозами юдейських жінок. У цю хвилину не думала вона про свої терпіння й щойно опісля почала побожно шептати:

„Доможи мені, виздорови мене!“

Здалося їй, що лагідний погляд розпятого упав на неї і під впливом цього погляду, який просвітив її всю душу, почула наче дотик якийсь. Якась дрож проняла її серце. Вона відчувала, як якась нова свіжа сила вливалася в її тіло і душу...

На площі перед своєю палатою ждав Пилат нетерпеливо приходу своєї недужої дочки. Її подорож занепокоїла його дуже.

Вкінці побачив він носилки і лице дочки. Був приготований на це, як розслаблена безпомічна скаже винести себе на гору. Та на його невиказане здивуванне побачив він, як Попея рухом руки приказала службі здержатися, і легким рухом вийшла із носилки і наче лібанонська газеля поспішила мармориними сходами до середини терему. Обняла занімілого із здивування батька й жалісно викликнула:

Ох, батьку, ти вбив нині-бога!“

З болгарського преклав

Мих. Лот.

*) В місяци вересни 1921 р. втратив Болгарія великого поета і народнього письменника. Іван Вазов, умер в 71-ому році життя, повний праці і маєтку. Був це співець народньої болгарської ідеї, співець терпінь свого народа в неволі і радости в визволенню. Прожив визволенне, зєдиненне й внутрішне уформоване своєї батьківщини, — це все змалював у своїх творах. Великим і всесторонним талантом перевисшив своїх попередників на літературній болгарській ниві.

Іван Вазов походив з народу: уроджений у стіни балканських гір, полюбив гарну природу своєї країни. Пізнав і відчув життє мужика і ремісника. Зробумів стремління свого народу до релігійної і політичної свободи і стався їх речником. Романтична літературна цікує його талант. Перші його поезії появилися 1872 р. і від цього часу аж до смерти поет не зійшов зі свого становища. В фізіполі видавав якийсь час періодичний часопис „Лирическо“. Потім замешкав у Софії. Вибраний послом, був один рік (1896.) міністром просвіти. Та на цьому закінчив парляментарну карієру, щоби посвятитися виключно літературі.

Найбільше знаною з його повістей, перекладеною на всі мови є видана в 1889. році повість „Під ярмом“ (Під ігом) і українській переклад у львівській „Бібліотеці „Діла“). Визволену Болгарію змальовує Вазов у „Новій Землі“ і „Казанлик“, балканську війну в збірці „Під громом побіди“.

Іван Вазов не тільки найперший болгарський письменник, він займає також почесне місце в славянській і світовій літературі. 1920-го року Болгарія святкувала торжественно його 50-літній ювілей його літературної праці.

Смерть народнього поета вкрила була Софію і цілу Болгарію жалобою. Часописи вийшли в жалібних обвідках, місто прибране було чорними хоругвами, склепи позамикано. Товпи народу окружали в тиші дім великого поета, патріота. Король особисто зложив цвіти на його домовині. Тіло похоронено в огороді старої ґазиядки, а серце поета переховується в національному музею. В домі Вазова мається оснувати музей його імени.

ВСІМ СВОЇМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ З ДНЕМ СВІТЛОГО ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ УСЬОГО НАЙКРАСШОГО БАЖАЄ
РЕДАКЦІЯ.

ЗА ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО
ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА
КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.
ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ РОДИНИ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

31

WASHINGTON

в області Патентового Уряду Зяч. Держави і наша НАЙБІЛЬША українська патентова канцелярія є тому ЛИШЕ в Вашінґтоні бажаю Патентового Уряду, щоби залагоджувати Ваші патентові справи особисто як НАЙСКОРШЕ, НАЙУЧТИВШЕ, НАЙТАНЬШЕ І НАЙЛЯПШЕ.

Іма А. М. WILSON є звісне через 31 літ.

Пишіть якось не нашу БЕЗПЛАТНУ українську книжку о патентах і патентах:

A. M. WILSON, Inc.
PATENTS
310 Victor Bldg.,
WASHINGTON, D. C.
(Successors to the business of A. M. Wilson, deceased, established 1891.)

ЖАРТИ.

Москалі на Кубані.

Наслухались Москалі, що на Кубані золоте дно: гроші — хоч лопатою гребіть; їх, мовляв, там і кури не клюють. Замаялось їм розбогатіти. Пішли вони на Кубань.

Тільки що переступили границю Кубанщини, коли се лежить сторубльова бумажка. Один Москаль зараз же хотів її піднять, а другий до його кричить:

„Незаймай! Пусть лежіт! Не стоїт рук марать — із-за таких пустякоф нагінатца: дальше найдьом — больше найдьом!"

Покинули вони ту бумажку, і йдуть, йдуть та йдуть. Ідуть вони день, нема нічого. Ідуть другий, нема. Третій четвертий, нема тобі ні гриця! Харчів у їх не було, припадає заробляти гроші по людях. Поробились вони там скільки — не сколько здалось їм. От той, що не ленів брати сторубльовки, і каже товаришеви:

„Ні, мабуть, ходім, брате, візьмем оту бумажку!"

І пішли вони. Коли до того міста — а бумажку вже хат спік.

І як ті пани плюють.

Прийшов пяний козак до дому, сів на лаві против дверий та й кричить: „Жінко! Стара!"

— „Чого?" питає жінка.

— „Одчини двері!"

— „На що?"

— „Та отчини, серво, двері!"

Жінка одчинила, сама стала коло дверий, та й дивиться, що буде далі.

„Тьфу!!" плюнув козак з натугою, а слина й повисла на бороді.

„Тю, дурний!" розсердилась жінка. — „Сказився чи-що на старість літ! От діти поприходять, сміятися будуть, що батько здурів!

„Мовчи, стара! Що ти тямиш? Се я по-панському".

— „Добре по-панському, гидкий! Глянь: усю бороду заплював!"

„Невже? Оце, бодай чорти його батька! І як ті пани плюють, що аж зі двері?"

Розмова з глухим.

Їде раз козак волами по сіно. Його наганя другий кіньми. Порівнялись та й завели таку балачку.

Здоров, куме?

— Хто? Я?

Еге!

— Здоров!

Де ти, куме, їдеш?

— Хто? Я?

Еге!

— По сіно!

Де ти, куме, живеш?

— Хто? Я?

Еге!

— Біля річки!

Прощай, куме!

— Хто? Я?

Еге!

— Прощай!

Невдячний чоловік.

Дочка жалується матери на свого чоловіка:

„Сьогодня спекла я, мамо, пампух, як милий дух; він же, сукин син, узяв його та як ударив мене міжі-пречі, так усе одно, як камінюкою".

Козацькі немазані колеса.

Як у козака віз довго не маманий, так він дуже скрипить. Як прислухатися, так передні колеса наче вимовляють: „Хазяїн, дьогтю купи! Хазяїн, дьогтю купи!"

А задні: „Лучче пропить, чим дьогтю купить! Лучче пропить, чим дьогтю купить!"

30 ДЕННА ПРОБА ДАРОМ

Виберіть з 44 родів, кольорів і великих славних Ronger бішків. Достава даром по одобренню, перевід оплачений по фабричних цінах. Заощадіть 510 до $25.

12 МІСЯЦЮ ДО ЗАПЛАЧЕНЯ на домаганє. Родичі дадуть на першу вплату. Хлопці зароблять на малі сплати.

ГУМИ, колеса, прирядження по половині звичайних цін. Не посилайте гроший. Пишіть по надзвичайні цінн і услівя. Пишіть до нас днесь.

MEAD CYCLE COMPANY
Dept. L-375, CHICAGO

United American Lines Inc. JOINT SERVICE WITH Hamburg American Line

НЮ ЙОРК ГАМБУРҐ ВПРОСТ!

Найкоротша дорога до всіх частий Середної Европи.

КОРАБЛІ ВІДХОДЯТЬ КОЖДОГО ЧЕТВЕРГА

З доку 86, North River, Foot of 46th St. в полудне.

Найнові 3 2, 4 і 6 лінками на кождім кораблі. Водні і сальовні лінкати, салі і всі спальні покоєви для уміщеня пасажирів 3-ої класи.

Кораблі „Hansa", „Bayern", „Wuerttemberg" і „Mount Clay" мають також кілька спеціяльних кабінів.

Два нові 20,000 тон три-шрубові кораблі.

„RESOLUTE" and „RELIANCE"

переходячі 1, 2 і 3 клаки пасажирів, будуть готові для услуги почавши мая 2, 1922 і дальш відтак кождого по собі наступаючого четверга.

По замовленю вдавайтесь до

UNITED AMERICAN LINES INC. 39 BROADWAY NEW YORK

або котрого небудь управленого агента.

МАЛИМ КОШТОМ

можете мати власну господарку і забезпечити собі Вашу будучність, щоби так тяжко не гарувати на старші літа. Можете у нас купити милу ферму о 10.000 квадратових стіп найліпшої урожайної землі, рівної, чистої без жадних корчів за

$375.00, $50 ЗГОРИ І $8.00 МІСЯЧНО НА ВИПЛАТ.

Земля находить при великім фабричнім місті Ню Бронсвік, стейт Ню Джерзі 50,000 людности, 55 мінут віддалення з Ню Йорку, де находяться великі фабрики з доброю платнею. Близько щіла і церква. На тій землі вибудуємо Вам хату після Вашої вподоби, яку можете виплачувати як рент. — В разі купна компанія вертає кошти подорожи.

Офіс отворений також в неділі до полудня.

Не зволікайте а рішайтеся скоро. Приймаємо Ліберти Бонди як готівку. Пишіть або голосіться по дальші інформації до

HAMILTON REALTY CO.,
63 PARK ROW, WORLD BLDG., ROOM 910, NEW YORK CITY.
КОМПАНІЄ ПІД КОНТРОЛЕЮ СТЕРТУ.

ПОСИЛАЄСЯ ГРОШІ

ПО НАЙНИСШІМ ДЕННИМ КУРСІ.

ШИФКАРТИ на всі лінії продаються по компаніячих цінах як і самі компанії,

ПЛАТИМО ПРОЦЕНТ від Доляра на депозитах.

ВСІ НОТАРІЯЛЬНІ СПРАВИ полагоджуєся сумлінно.

ПАПЕРИ ДЕКЛЯРАЦІЇ виготовляємо скоро.

MOKRAY BRODERS Банкері під Державною Контролею.

MOKRAY BROTHERS BANKERS
150 SECOND ST. Bankers PASSAIC, N. J.

Від чверть століття відправляємо людий до краю, пересилаємо гроші і справедливо з краю А НАШУ СОВІСТНУ ОБСЛУГУ ЗНАЮТЬ ЛЮДЕ ЯК АМЕРИКА ВЕЛИКА,

ТОМУ

Коли хочете їхати до краю скоро, вигідно і за найменьшим коштом їдьте через нас.

ЗА ПЕРЕСИЛКИ ГРОШЕЙ ҐВАРАНТУЄМО ЦІЛКОВИТО І ГРОШІ ВИПЛАЧУЄМО ВПОВНІ І В КОРОТКІМ ЧАСІ.

Приходіть, приїздіть або пишіть до:

Henry J. Schnitzer State Bank
141 Washington Street, New York

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

ДОЛЯРИ ДО КРАЮ

пересилаємо так, що в краю виплачують переслану суму ДОЛЯРАМИ.

ШИФКАРТИ до краю і з краю на всі лінії, по компаніячих цінах.

СТАРОКРАЄВІ ДОКУМЕНТА І СПРАВИ.

По блисші інформації пишіть або приходіть до:

Standard International Agency
(на місце AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE)
30 EAST SEVENTH STREET, NEW YORK, N. Y.
Володимир Кіцінський, управитель.

ГОЛОВНА МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ СВ. МИХАЙЛА

ДР. М. КЛАР. Завідатель лябораторії.

ДЕЯКІ ЛІКИ НАШОЇ ЛЯБОРАТОРІЇ:

Магічний КРЕМ І МИЛО для краси лиця від угрів, прищів і веснянки $1.25
ВОЛОСОРОС для росту й укріплення волоса $2.00
НИЩИТЕЛЬ ВОЛОСЯ з лиця і тіла у мущин і жінок $1.00
ЗАКРАСКА СИВОГО ВОЛОСЯ, на всі барви, щоби бути молодим, одна фляшка $3.00
МАСТЬ від КОРОСТИ, прищів і лишай тіла, бальма $2.00
РЕВМАТИЗМ, натирание від ревматизму, ломоту тіла, простуди рук і ніг, фляшка $2.00
ПІҐУЛКИ від ревматизму, простуди і болю голови, банька $3.00
ЖОЛУДКОВИЙ БАЛЬСАМ від катару жолудка, болів під грудьми і черева, фляшка $2.00
ЖИТТЄВИЙ БАЛЬСАМ СВ. МИХАЙЛА для очищини зараженої і зіпсутої крови від венеричних недуг, фляшка $3.00

Коли Ви не можете зробити замовленя на 15 доларів з висше наведених ліків, то ЗАЖАДАЙТЕ нашого повного КАТАЛЬОҐА хронічних, венеричних і инших недуг.

Гроші, адреси і замовленя адресувати:

ST. MICHAEL MEDICINE CO., CARLSTADT, N. J. DEP. SW.

НАЙШЛИ ТІЛО В ТРИ МІСЯЦІ ПОТІМ, ЯК ЧОЛОВІК ПРОПАВ.

В нюйорськім порті, не далеко від Статуї Свободи, найдено у вівторок тіло молодого Ралфа Вилсона Бродрика, студента одного нюйорського університета, котрий пропав ще дня 24. грудня. Зникненє студента викликало тоді ріжні догади і пошукування зі сторони його родичів. Всі однак пошукування показалися безуспішними. Найденє тіла не дає ніякого ключа до розвязки загадки. Родичі не можуть припустити, щоби їх син поповнив самоубийство; вони не можуть догадатися про ніяку причину самоубийства: син не був в нікому залюблений, о скілько про се знали родичі, він мав досить гроша від родичів і в школі учився добре.

NORTH GERMAN LLOYD

Двоґвинтові кораблі

ДО СХІД. ГАЛИЧИНИ

в кабінах або 3. клясою

NEW YORK — BREMEN
S. S. Hannover.....26. цьвітня
S. S. York.....10. мая
S. S. Seydlitz.....24. мая
і що другу середу.

Знамениста обслуга. В 3-тій клясі вигідно замикаючіся покої з 2, 4 і 6 ліжками. По близші інформації голоситься до котрого небудь льокального агента або

NORTH GERMAN LLOYD
18 PEARL ST., NEW YORK

PASSAIC, N. J.

Дня 30-го мая (на Decoration Day) відбудеться посвяченє нової школи імени св. О. Николая в Passaic, N. J. В тім дни відбудеться маніфестаційний похід і вічє. Всі громади українські, братства і товариства в околици дістануть спеціяльне запрошенє. Тому проситься в тім дни не устроювати у себе жадних торжеств.

87 КОМІТЕТ

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

РЕКОРДИ І УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД МУЗИЧНИЙ

В нас можете набути ріжнородні інструменти музичні та ґрамофони Columbia, Victor, Grandfe, Pathe і Gettle. Також можете набути українські рекорди Columbia, Victor і Okeh. Ціни дешевші як деінде. Просимо спробувати а переконаєтесь що по тих цінах Ви не купите ніде. Пишіть до:

INTERNATIONAL MUSICAL SALES CO.,
W. Sherofsky, Prop.
116 E. 3rd Street, New York City

DR. RICHTER'S PAIN-EXPELLER

Добре здоровлє варта золотого доляра кожда платняє свідчитом доброго здоровля.

Виженть нешносні болі правдивим Pain-Expeller, старий приятель родини. Домагайтесь на нім Анфор купецького знаку.

35 і 70 центів в аптиках або

F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 So. 4th Street,
Brooklyn, N. Y.

FRENCH LINE
COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
French Postal Service

Посліпна лінія

НЮ ЙОРК — МЕМЕЛЬ

LA TOURAINE.....April 22
PARIS.....April 26
ROCHAMBEAU.....April 27
LA SAVOIE.....May 6

Получення з S. S. Poloґne виїзджаючий з Гавте 14. цвітня.

ЦІНА 3-тої КЛЯСИ.....$110.00

Знамениті 3-тої клаки вигоди. Кабіни з умивальними і водопроводами для 2, 4 або 6 людий. Осібний здаловний поміч, покій до куреня, бара і готовня для услуг для 3-тої клаки пасажирів. Вино і пиво даром.

По дальші інформації голоситись до місцевих аґентів Французької Лінії.

ВИБУХ ДВОХ БОМБ В ДОМІ.

В домі під 218 Ейдрідж стріт в Ню Йорку вибухли в ночи з середи на четвер дві бомби.

Перша бомба вибухла десь в коритари на партері, виваливши велику діру в стіні одного мешканця та засипуючи сплячих комірників відломками шкла та кусками суфіту. Серед сплячих мешканців дому счинилася природно страшна поляка. Один полісмен, що стояв недалеко дому на сторожі, зачув гук цибуху і зараз побіг до дому. Він став пробиратися через сміття та румовище, заваливши коритар, на сходи, коли тут в домі вибухла друга бомба, і полісмен від неї полетів коміть головою на долину. Сей вибух зробив спустошенє, як перший: знов посипалися тинк зі стін і повали, та куски шкла зі шиб дому. Застрашені люди вбиралися, що мали під руками, і втікали на вулицю. За короткий час увесь дім був порожний. Навіть люди зі сусідних домів почали втікати на вулицю, так що поліція мусіла прислати велике число полісменів, щоби вдержати порядок серед напів розібраних утікачів на вулицях. Доперва, як засвитало, успокоєні люди розійшлися домів. Поліція шукає за справниками вибуху, котрий на щастє скінчився лише легким поканченням пятеро людий.

SANTAL CAPSULES MIDY

СКОРА ПОМІЧ на катар міхури і течі.

Повна і успішне.

Кожда капсуля означена MIDY

Стережіться відробів.

З ПРИЧИНИ ВИЇЗДУ ДО КРАЮ

спродам цілу шевську робітню або поодиноко чоботи і черевики ручної роботи по дуже низьких цінах. Чоботи від $10.00 до $20.00, черевики від $5.00 до $10.00. Маю також на продаж і шкіру. При замовленях треба вислати $5.00 задатку і номер черевиків. Голоситися до:

N. STANISLAW,
113 E. 3rd Street, New York City

A. Fulay
166-7th Avenue
BROOKLYN, N. Y.
Український первородний кравець.
Phone 1797 South.

DR. M. SMITH
10 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Наймодернійші електричні апарати.

ДР. АБОВИЧ
Говорить по українськи.
ЛІЧИТЬ ВСІ ХОРОБИ МУЩИН І ЖЕНЩИН.
Урядові години від 9. рано до 8. веч., в неділі до 1. попол.
329 E. 10th St., близько Ave. B, New York City.

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
СПЕЦІЯЛІСТА ХРОНІЧНИХ НЕДУГ, КРОВИ, ШКІРИ, НЕРВІВ, ЖОЛУДКА І НИРОК.
Порада даром.
DR. ZINS
110 E. 16 ST., NEW YORK
Межи 4th Ave. а Irving Place.
Годжин від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
С. М. КАУФМАН, М. Д.
СПЕЦІЯЛІСТ ХРОНІЧНИХ І ВНУТРІШНИХ НЕДУГ І АКУШЕР.
Годжин приняття: від 9. рано до 9. вечер, в неділі до 4. пополудни.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРҐ
спеціяліст із старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операциї. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
межи 17-ою і 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Годжин офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 1882 Stuyvesant

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ ФАРМА, 105 акрів, добра для молочарні і посіву збіжа, акер $75.00 враз з 16 коровами, 4 кіньми і всіма знаряддями. Вилати половина цінн, а сусідстві Українців і Поляків. Голоситися до: LOUIS MUEHLBACH, властитель, Bath, N. Y. Steuben Co.
87-88

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

По причині старости і слабого здоровля, продається фарма 215 акрів, грубий ліс, великий сад, дім на 16 кімнат і другі забудованя, 6 дійних коров, 2 молоді кони, 150 куриий, 5 беаров, автомобіль, ціла машинерія, на цементовій дорозі, 5 мінут ходу до школи, церкви і театру, 2 милі до великого міста. Ціна за все $3700, готівкою $1900.
83-88
PISARKO & POKUTNY,
406 E. 5th Street, New York City

ФАРМИ В ПОЛУДН. НЮ ЙОРКУ

Фарма 175 акрова, 2 доми, красні забудованя, 30 акрів грубого ліса, великий сад, худоба. Коні, машинерія збіжє, 230 бушелів барабола. Ціна $5000, вплата $2000.

Фарма 80 акрова, добрі забудованя, худоба, коні, машини, 16 акрів пшениці, ліс і сад. Ціна $2000, вплата $1000. Єсть тут вже 123 Українців на фармах. Маю до 200 инших фарм. Пишіть по цінник.
85-88
S. MORANSKI,
Box 147, Bath, N. Y.

ДОБРА НАГОДА купити невеличку та хосенну фарму, 60 акрів з гарним садом з всякими овочами, ліс і пасовиско. Дім з 9 кімнат майже новий, барна, курники, 2 корови, 2 коні, 50 курий, фармерські тулса і машини. Знаходиться в гарнім селі, 5 миль від міста і стації колійової. Ціна $2.300, готівки $1.100, решта на легкі сплати. Дніні інформації подам в офісі від 7-мої рано до 7-ої вечером і одосітися до: N. TYMCHUK, 190 E. 3rd St., New York City. Tel. Orchard 1448.
85-87

ФАРМА 250 АКРІВ, з того 130 орного поля, решта грубий ліс і пасовиско. Потік перепливає поле. Великий сад. Робиться річно 100 бочок сайдру. Дім на 13 рувів, велика бана, возівня, курники і много инших забудовань, 8 коров, 2 ялівки, пара добрих коний, 75 курий, 2 безрогі і 10 качок. Ся фарма знаходиться близько міста, школи і церкви. Продається з причини утрати жени. Ціна $5.800, готівки $2.400, решта на легкі сплати. Голоситись до: N. TYMCHUK, 190 E. 3rd St., New York City. Tel. Orchard 1448.
85-87

ФАРМИ НА ПРОДАЖ.

Фарми в найлішім підсонню в Пенсильвенії, в околици Філядельфії і инших великих міст. Фарма 80 акрова, добрі будинки і земля, грубий вартний ліс. Ціна $3700, вплати $1500. — 24 акрова з будинками і малим інвентарем, ціна $1600, вплати $800. — 140 акрова, найліпша земля з будинками, ціна $8200, вплати $2500.

JOSEPH MOZYNSKI,
Quakertown, Pa.

НА ПРОДАЖ ДВІ ФАРМИ

в сусідстві недалеко міст і фабрик повних та гуляючих. Перша 80 акрів, 2 будинки, 4 штуки худоби, 29 кур, 3 гусий і фармерські знаряди. Ціна $1800, готівкою $1000. Друга 350 акрів, на стейтовій дорозі, дім з 9 кімнат, вода ціла і горяча, кухальня, стів-піч, баня, сайло, курник, кузня, ледівня повна леду. Всі фармерські знаряди і машинерія, 8 штук худоби, 75 акрів до управи, 164 пасовиска огородженого дротом, решта ліс. Потік пливе через фарму, малий сад, земля чорновата, родиться тютюн, цибуля і т. д. Є тут в місті дуже купелевих, збут на все. Властитель Американець, старший, сам оден і мусить продати скоро і такі, бо не може сам обробитися. На тій фармі всє було 40 штук худоби. Вона добра і про двох спільників як могляв в згоді господарити. Ціна $6000, готівкою $1500 або більше. Хто прийде скорше той набуде сю фарму, а я певний що непожалує і подякує мені. Я хотів би щоб хтось з нашо купив її. Голоситися чим сонце дох: STANLEY NYCZAY, Staffordville, Conn.
87-91

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

ФАРМИ! ДОМИ! ФАРМИ!

Родимці! Тепер разом з весною найліпше купувати фарми в околицях міста Syracuse, N. Y. Земля дуже добра і урожайна. 9 мая 75 фарм до продання. Можете легко набути по малих вплатах і на виплат, тілько прошу наперед порозумітися зі мною листовно або особисто. Мій офіс знаходиться в моїм власнім домі. Прошу зголоситися під адресу: MARTYN TANSKYJ, 309 Lakeview Ave., Syracuse, N. Y.
75,81,87,93

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ

Фарми найліпші з цілої Пенсильванії, де все родиться, з добрими будинками, при великих містах, зелізницях, стріт-карах і добрих дорогах. Фарми тепер тяніть як перейшлого року та єсть тут вже богато наших людий. Фарми до вибору, великі і малі. Хто хотіли набути фарму, нехай пише до: JOHN MATKOWSKY, R. D. 1, Box 111, Quakertown, Pa.
78,81,87

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛАД З ФАРБАМИ І ЗЕЛІЗОМ (PAINT & HARDWARE STORE).

Маю на складі ріжнородні фарби і лакери. (Paints & Varnishes) і ріжні прибори до малювання. З зеліза маю всякі знаряди як: пилки, пильники, клевці (hammers), молота, мри, ножі, бритви, ножиці, ріжні знаряди домові, автомобілеві і до управи городів і садів. Кожде замовленє в Цікаґо, можемо доставити до дому. На прошню висилаю до найблизшої стації, експресом або почтою. При кождім замовленю на жадане висилаю докладні інформації щодо малювання і лакерованя. Маєш висший товар, гарантований. Ціни умірковані. Пишіть на адресу: 684
A. SHMIGELSKY,
2644 No. Western Ave., Chicago, Ill.
Telephone Humboldt 5849

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА або на продаж бучерня. Причина: самому такожо обробитися. Голоситися до: John Horochowsky, 516 E. 6th Street, New York City.
84-87

По причині виїзду до Европи, хочу СПРОДАТИ ЦУКОРНЮ (candy store) Голоситися під ч. 340 E. 21st Street, New York City.
85-90

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРИЯ в добрім положенню межи Американцями. Помешканє разом зі аптекою. Бизнес виробленний, ціна приступна. Продається з причини недуги жени. Голоситись за адресу: W. NAKRESNA, 721 Henry St., Brooklyn, N. Y.
86-91

НА ПРОДАЖ candy, cigar і stationery шторр враз з 3 меньшими кімнатами. Для скорого купця продається дешево. Ціна $450. Голоситися під ч. 226 Brunswick St., Jersey City, N. J.
86-87

ПОТРІБНО СЕЛЯСМЕНІВ.

Коли Ви є невдоволені з дотеперішного Вашого заняття і хочете увійти в зносини з великою фірмою, зголоситься до: D. W. Dryden, Hotel Carell, Jersey City, N. J., в суботу рано від 10. до 12. години.
85-92

ІЛЬКО ВАНЦИНИК, ul. tabor „B" 15/4, Josefov, Czecho-Slovakia, пошукує своїх кревних і знакомих зі села Дмитровці, п. Мостиска. Канадійські часописи прошу о передрук.
87

НА ПРОДАЖ БУЧЕРНЯ, добре ідучий інтерес в місточку між 4000 мешканцями. Новомодні уряджения. Інтерес в послідніє році дав приходу $15.000. Ціна $1.200, готівкою $700, решта на сплати. Голоситися до DUNAEFF, Box 84, Coxsackie, N. Y.
86-88

НА СПРОДАЖ водяний млин, бордінґ гавзи, готелі, фарми, огородові і тадівні курий і окрузі Catskill, Coxsackie, Ravena, Albany — бизнесові міста і можна купити в малою готівкою. Голоситися до: J. DUNAEFF, Box 84, Coxsackie, N. Y. —67-69tu 4th sat—

НА ПРОДАЖ комплетно уладжений офіс на Avenue A, между 11 а 12 улицями в Ню Йорку, разом з машиною до писаня, сейфом і т. д. уряджения. Добра нагода до ведення бізнесу, бо офіс міститься в дільниці українсько-російській. Рент місячний $45.00. Голоситися листовно до „Оф. справа", 224 West St., New York City, або Adam Lesniak, сальон, 523 E. 6th St., New York City, або телефоном Canal 9654.
87,88,90

ПОТРІБНО СЕЛЯСМЕНІВ ДО СПРОДАЖИ ШЕРІВ.

Ми поширяємо наш інтерес і вимагаємо 125.000 додаткових шерів. Ми потребуємо трох або пятох селяєменів на ліберальній комісовій підставі, як також добра нагода увійти в зносини з великим фірмою по кінцю до афінованя. Голоситися до: D. W. Dryden, Hotel Carell, Jersey City, N. J. в суботу рано від 10. до 12. години.
85-92

ЧИМ ПОЯСНИТИ?

Чим пояснити, що декотрі Українці гарно заробляють і не бояться, що завтра будуть голодувати, а другі або жиють з дня на день або голодують. Перші знають англійський язик а другі — ні. В Америці все залежить від знаняня англійського язика. Після нашої легкої системи Ви навчитеся його в протягу 3 місяців помкою. Пробну лекцію з подробицями висилаємо за 10 центів, грішми або марками; приймаємо і канадійські. Адресуйте:

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL, Dept. 46,
525 W. 47th Street, New York.

НАЙНОВІЙШІ КІТТЛЬОЙ КИНАРІЇ „ЧИСТОГО БАЗАРУ" ВИЛІТЕНІ КОНДОМУ АФОРТ
SICHOV BAZAR
94 E. 7th St.
NEW YORK, N. Y.

ПАТЕНТУ

Хто може отримати патент і що може бути патентоване, як також більша пояснюючих цінних інформацій знайдете в моїй нової друкованій книжцеві і патентовій книжці, яку висилаю кождому ДАРОМ.

В Вашім власнім інтересі звертайтеся в справах винаходів до мене.

MARCIN LABINER,
Reg. Patent Atty. (S.),
3 PARK ROW, NEW YORK

ДО СУСІДА ЛЕМ!

Єсли хочете купити шифкарту до краю або з краю, кого спровадити, то удайтеся до мене. Також висилаю ГРОШІ до всіх частий світа по дешевім курсі. Виробляю ПАШПОРТИ американські і краєві. Також виробляю і потверджую КОНТРАКТА купна і спродажу грунтів з краю. Одинокий нотар публичний на сю околицю.

МИХ. И. ГАЛЬКОВИЧ,
MT. CARMEL—ATLAS, PA.
75,81,87,93,99

СТЕФ. І. ЕВУСЯК І СИНИ
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева. Достарчуємо автомобілі на весїля, хрестини і другі оказиї. Удавайтесь до свого!

ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
45 Prospect Av., Paterson, N.J.
Telephone 540